

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกัน ในนานาประเทศมาเป็นเวลานานแล้วว่าการกระทำความผิดทางอาญา ในคดีเล็กน้อยที่จำเลยหรือผู้ต้องหาไม่ควรจะต้องรับโทษถึงจำคุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษจำคุกในระยะสั้นมีผลเสียคือผู้ต้องถูกจำคุกต้องไปปะปนกับนักโทษอื่น ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลในทางชั่วร้ายติดมาได้ง่าย และการต้องโทษจำคุกนั้นเป็นที่เสียชื่อเสียง ผู้ต้องโทษจะเกิดบมด้อยในจิตใจ คิดอยู่เสมอว่าตนถูกตราหน้าว่าเป็นคนชั่วและมักก่อกรรมทำชั่วได้ง่าย เมื่อคำนึงถึงผลได้ผลเสียแล้ว ไม่คุ้มกัน ฉะนั้นถ้าจะลงโทษจำคุกในระยะสั้นแล้วควรจะได้หลีกเลี่ยงเสีย¹ ประมวลกฎหมายอาญาของเรา ได้กำหนดวิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้นไว้หลายวิธีด้วยกัน เช่น ให้ศาลยกโทษจำคุกได้ ให้ศาลเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง ให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ และวิธีการหลีกเลี่ยงอีกวิธีหนึ่งคือ การลงโทษปรับ (Fines) ซึ่งเชื่อว่าสามารถนำมาแทนโทษจำคุกได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดที่ว่า การลงโทษจำคุกควรใช้เป็นมาตรการสุดท้ายในการลงโทษ ดังนั้นในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ผู้ลงโทษควรคำนึงถึงทฤษฎีการลงโทษ เช่น การลงโทษที่เป็นการแก้แค้นทดแทน การลงโทษที่เป็นการข่มขู่เพื่อมิให้กระทำความผิดอีก และการลงโทษที่เป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมและเพื่อประโยชน์ของผู้กระทำผิดด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษต้องแสดงให้เห็นว่าผู้เสียหายได้เห็นว่าผู้กระทำผิดได้รับโทษ ดังนั้นในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ผู้ลงโทษควรคำนึงถึงทฤษฎีการลงโทษ เช่น การลงโทษที่เป็นการแก้แค้นทดแทน การลงโทษที่เป็นการข่มขู่

---

¹ประเสริฐ จันทรวุฒ, "วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น", นิติศาสตร์, เล่มที่ 4, ตอน 1, มิถุนายน 2515, หน้า 126-127.

เพื่อมิให้กระทำความผิดอีก และการลงโทษที่เป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมและเพื่อประโยชน์ของผู้กระทำความผิดด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษต้องแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษสาสมกับความผิดที่ได้กระทำ มิใช่ปล่อยไปโดยไม่ได้รับโทษและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รู้สึกเสียบ้างว่าขึ้นชื่อว่าอาชญากรรมแล้ว ไม่เคยให้คุณแก่ใคร (Crime does not pay)² ซึ่งในบรรดาโทษหลักทั้งสามอย่าง คือ ประหารชีวิต จำคุกและปรับนั้น ถ้าจะพิจารณาด้วยทฤษฎีที่มีโทษทางอาญาแล้ว จะเห็นได้ว่าโทษประหารชีวิตมีที่ใช้น้อยที่สุด โทษจำคุกเป็นโทษที่ใช้โดยทั่วไปกับความผิดส่วนใหญ่และโทษที่มีที่ใช้นามากที่สุดก็คือโทษปรับ ซึ่งมักจะใช้เป็นโทษหลักควบคู่กันไปกับโทษจำคุกในความผิดเกือบทุกอย่างที่มีโทษจำคุก และยังใช้เป็นโทษหลักโดยเฉพาะสำหรับความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ อีกมากมายนับไม่ถ้วน³ แต่โทษปรับที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายรวมทั้งในประเทศไทยนั้นมักจะมีอัตราตายตัว สำหรับแต่ละความผิดทั้งสิ้น โดยพิจารณาถึงความหนักเบาของความผิดเป็นสำคัญ ผลที่ออกมาก็คือคนยากจนกับคนที่มีฐานะดี เมื่อกระทำความผิดอย่างเดียวกัน ก็จะถูกลงโทษปรับเป็นเงินเท่ากัน ดังนั้น การลงโทษปรับโดยวิธีนี้หากจะมองในแง่ความเป็นธรรมก็ดูจะเป็นธรรมดี เนื่องจากเป็นการลงโทษอย่างเสมอหน้ากัน โดยไม่คำนึงถึงผู้กระทำความผิดว่าเป็นใคร แต่หากจะมองในแง่ทัณฑ์โทษแล้วน่าจะจะไม่สนองตอบวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เพราะในยุคปัจจุบันนี้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นให้แก่สังคม (Retribution) ไม่เป็นที่ยอมรับกันแล้ว และทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี (Rehabilitation) นั้นโดยสภาพแล้วก็ไม่อาจนำมาใช้แก่โทษปรับได้ จึงเหลือเพียงทฤษฎีป้องปราม (Deterrence)

---

²วิชฌุ เครื่องงาม, "กฎหมายกับสภาพบังคับ", กฎหมายกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 209.

³โกเมน ภัทรภิรมย์, "โทษปรับ", บทบัญญัติ, ปีที่ 16, ตอน 3, กันยายน 2516, หน้า 455.

เท่านั้นที่เป็นวัตถุประสงค์ของโทษปรับ กล่าวคือ เป็นการลงโทษเพื่อมิให้ผู้ถูกลงโทษนั้นเอง กระทำความผิดนั้นขึ้นอีก และให้ผู้อื่นเห็นตัวอย่าง และ เกิดความยำเกรงไม่กระทำความผิด เช่นนั้นขึ้น ในภายหน้า แต่ปัญหาได้เกิดขึ้นว่าการกำหนดอัตราค่าปรับไว้ตายตัว โดยเสมอหน้า กันนี้จะสามารถป้องปรามการกระทำความผิดได้จริงหรือไม่เพียงใด จะเห็นได้ว่าโทษปรับ 500 บาท สำหรับความผิดฐานหนึ่งนั้นอาจเป็นที่ยำเกรง สำหรับนาย ก ผู้หาเข้ากินค่า แต่สำหรับ นาย ข ผู้ร่ำรวยนั้นย่อมจะไม่มี ความหมายแต่อย่างใด⁴ นอกจากนั้นโทษปรับก็ไม่เข้ากับหลัก ที่ว่าการลงโทษต้องเป็นการเฉพาะตัวบุคคล เพราะโทษปรับทำให้ครอบครัวผู้ถูปรับต้องเดือด ร้อนไปด้วย และเมื่อพิพากษาลงโทษปรับไปแล้ว มักจะเก็บค่าปรับไม่ได้ ทำให้ผู้กระทำความผิด ไม่ถูกลงโทษ หรือต้องเปลี่ยนโทษปรับไปเป็นอย่างอื่น เช่นกักขังแทนค่าปรับ เป็นต้น ซึ่งไม่เป็น ไปตามความประสงค์ของคำพิพากษา⁵

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดัง ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าโทษปรับที่ ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อเสียและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมอยู่หลายประการ ดังนั้นหากมี การนำเอาวิธีการรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษปรับมาใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์และ แก้อับข้อเสียของโทษปรับได้หลายประการ กล่าวคือเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจได้มากขึ้น และให้ความยุติธรรมเป็นคดี ๆ ไป ทั้งเป็นการเลี่ยงการลงโทษกักขังแทนค่าปรับ ที่สำคัญคือ ในระหว่างการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษปรับ จะเปิดโอกาสให้ศาลกำหนดเงื่อนไข คุมความประพฤติผู้กระทำความผิดได้ การคุมประพฤติน่าจะมีผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดคว ามรู้สึก เกรงกลัว และยับยั้งชั่งใจในการจะกระทำความผิดต่อไป วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะศึกษา

---

⁴วีรพล ปานะบุตร, "โทษปรับในสวีเดน", วารสารอัยการ, ปีที่ 2, ฉบับที่ 14, กุมภาพันธ์ 2522, หน้า 27.

⁵โกเมน ภัทรภิรมย์, "โทษปรับ", หน้า 458.

วิเคราะห์โทษปรับ เพื่อจะได้เสนอแนะให้นำเอาวิธีการรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษปรับมาใช้ในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการวิจัยทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ "การรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษปรับ" นี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการของโทษปรับ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสีย ตลอดจนถึงปัญหาและอุปสรรคของการลงโทษปรับทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนวทางในการนำการรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษปรับมาใช้ในประเทศไทยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโทษปรับและการรอกการลงโทษ และการรอกการกำหนดโทษปรับ โดยจะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎีและหลักการของโทษปรับ และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของการนำวิธีการรอกการลงโทษ และการรอกการกำหนดโทษปรับมาใช้ในประเทศไทย

สมมุติฐานของการศึกษา

1. โทษปรับตามกฎหมายไทยในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม และก่อให้เกิดความเป็นธรรมโดยเสมอภาคกัน

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ โทษปรับ ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ
3. การนำวิธีการรอกการลงโทษปรับ และรอกการกำหนดโทษปรับมาใช้ในประเทศไทย จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ .

วิธีการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา โดยทั่วไปใช้วิธีการค้นคว้า และ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ วิจัย อันจะทำให้เห็นแนวโน้มความเป็นไปได้ของการใช้วิธีการรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษปรับและทำให้เกิดแนวทางในการเสนอแนะในการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษปรับ
2. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายเกี่ยวกับโทษปรับตลอดจนประวัติความเป็นมา เพื่อนำไปเสนอให้มีการรอกการลงโทษ และการรอกการกำหนดโทษปรับ
3. ข้อเสนอในวิทยานิพนธ์ อาจนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ในส่วนของโทษปรับ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เป็นประโยชน์ต่อนิสิต นักศึกษาและผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป